

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Informační gramotnost

Obsah

- Základy vyhledávání
  - Vyhledávání v katalogích
  - Vyhledávání v databázích
  - Vyhledávání v Internetu
- Počítačová gramotnost
  - Aplikační software
  - Uložení informace
  - Internet a bezpečnost
- Základy autorského práva
  - Základy autorského práva
  - Plagiátorství
  - Citování
- Závěr a užitečné rady

Základy vyhledávání

- **Informační gramotností** je znalost a uvědomění si, kdy a proč potřebujeme informace, kde je najít a jak je hodnotit, použít a jak je sdělovat etickým způsobem. Informační gramotnost však nesmíme zaměňovat s počítačovou gramotností. **Informační gramotnost je širší pojem. K prvkům informační gramotnosti patří** schopnosti vyhledávat potřebnou informace, znalosti základů práci s počítačem a znalosti základů autorského práva.
- Při vyhledávání nejdříve si musíme ujasnit, **co hledáme**, a k **jakému účelu**. Taky musíme se řídit tím, **jaký typ informace hledáme**.
- Důležitá je **otázka času vyhledávání**: pokud chceme okamžitou informaci, budete potřebovat plné texty; když potřebujete rozsáhlejší informace, můžete vyhledat bibliografické záznamy nebo články.
- Když si podle oboru a typu informací vybereme zdroje, ve kterých budeme hledat, musíme **najít správná klíčová slova pro tvorbu dotazu**:
  - vyhýbáme se obecným slovům a termínům, která se užívají v různých oborech, nebo která nemají jednoznačný význam.
  - vybíráme konkrétní popisná slova.
  - nenalezneme-li potřebné informace, zkusíme dotaz přeformulovat.
  - v elektronických informačních zdrojích (databázích) máme možnost zaměřit dotaz na určitou část dokumentu.
- **Užitečné odkazy**: <http://www.infogram.cz/>,
<http://www.slideshare.net/KISK/projekty-kisk>,
<http://www.slideshare.net/NAKLIV/trendy-v-informacnim-vzdelavani>,

Základy vyhledávání

- **Vyhledávání v katalogích** - existují následující katalogové prostředky vyhledávání
  - ❑ on-line katalogy knihoven - oskenované lístkové katalogy a souborné katalogy
  - ❑ systém JIB (Jednotná informační brána) - prohledává katalogy vybraných knihoven a zpracovává jejich záznamy do přehledu, který vidí uživatel jako výsledek hledání.
- **Druhy knihoven** - vysokoškolské knihovny, ústřední odborné knihovny, specializované knihovny, vědecké knihovny (v každém kraji), veřejné knihovny (městské a místní knihovny), soukromé knihovny
- **Odkazy na některé velké a specializované knihovny:**
  - ❑ Národní knihovna v Praze - www.nkp.cz
  - ❑ Národní technická knihovna - www.techlib.cz/cs/
  - ❑ Moravská zemská knihovna v Brně - www.mzk.cz/
- **Užitečné odkazy:**
<http://www.infogram.cz/findInSection.do?sectionId=1113&categoryId=1152>

Základy vyhledávání

- Vyhledávání v databázích - podle problematiky, kterou potřebujeme najít, zvolíme vhodný elektronický informační zdroj (EIZ)
  - ❑ citace: WoS, Scopus;
  - ❑ sborníky z konferencí: ISI Proceedings, IEEE, ACM, ...
  - ❑ články v plném textu: Ebsco, ProQuest, JSTOR, ...
  - ❑ technické informace: Compendex, Inspec, Metadex, IEEE, ACM, ...
  - ❑ ekonomické informace: EconLit, OECD, ...
  - ❑ informace pro humanitní obory: Ebsco, JSTOR ...
- Ve zvoleném zdroji je **možnost vyhledávání potřebných informací podle**
  - ❑ **klíčových slov** - důležitá je správná volba klíčových slov a zpřesnění dotazu časovým rozmezím, výběrem jen článků v plném textu, recenzovaných článků
  - ❑ **tématu nebo předmětových hesel** - po zadání obecného téma se nabídnou připravené dotazy a zpřesníme dotaz časovým omezením, výběrem jen článků v plném textu, recenzovaných článků
  - ❑ **titulu časopisu** - najdeme požadovaný titul časopisu zadáním celého názvu časopisu nebo slov z názvu, vybereme konkrétní ročník a číslo
- **Užitečné odkazy:**
<http://www.infogram.cz/findInSection.do?sectionId=1113&categoryId=1155>

Základy vyhledávání

- **Vyhledávání v Internetu** - "Když jsem chtěl něco vynalézat, začal jsem studovat vše, co se v dané otázce udělalo v minulosti,"- Thomas Alva Edison, 1847-1931
- **Žijeme v době informační exploze** - denně vychází na světě kolem 1 mil. tištěných knih a asi 7 mil. elektronických knih.
- **Základní součástí informační přípravy** jako výchozího bodu řešení úkolů je **seznámení s informačními zdroji** z vztahujících se k daným úkolům. K vyhledání potřebných zdrojů slouží rešerše.
- **Rešerše** - základní součástí přípravy jako výchozího bodu řešení úkolů v oblasti vědy, techniky, ekonomiky apod.
- **Zásady pro vyhledávání na internetu**
  - správně formulovat dotaz
  - použít synonyma a příbuzné výrazy
  - zkontrolovat pravopis
  - osvojit si práci s vyhledávacími nástroji
- **Faktory, které mají vliv na uspořádání výsledků**
  - četnost výskytu slov
  - počet výrazů v dotazu, jež se shodují s nalezeným dokumentem.

Základy vyhledávání

■ Zásady pro hodnocení dokumentů

- kvalifikace autora
- v které instituci autor pracuje, zda se jeho jméno vyskytuje v tištěných zdrojích
- struktura informačního zdroje
  - zda jsou na stránce odkazy a další citace
  - zda je způsob navigace na stránce srozumitelný
  - zda je stránka registrovaná ve vyhledávacích nástrojích internetu
- obsah informačního zdroje
  - kdo je cílovou skupinou stránky
  - úroveň pokrytí dané problematiky
  - srozumitelnost a přehlednost textu

■ Základní etapy řešerše

- příprava řešerše
- výběr vhodného vyhledávacího nástroje
- informační průzkum nebo-li vyhledávání
- zjemňování a ladění řešeršního požadavku

Základy vyhledávání

- Příprava rešerše:
  - formulace rešeršního požadavku - identifikace klíčových pojmů rešeršního požadavku a stanovení jejich vzájemných vztahů.
  - rešeršní strategie - základní strategie:
    - ❖ strategie stavebních kamenů
    - ❖ strategie rostoucí perly
    - ❖ strategie osekávání
- Vyhodnocení rešerše:
  - relevance informací - výsledky odpovídají rešeršnímu požadavku
  - pertinence informací- výsledky odpovídají konkrétní potřebě uživatele
- Zásady pro dosažení optimálního počtu záznamů
  - co nejméně zpřesňovat dotaz
  - neomezovat vyhledávání časově apod.
  - ověřit správnost pravopisu
  - nepoužívat obecné a abstraktní pojmy
- Užitečné odkazy:
<http://www.infogram.cz/findInSection.do?sectionId=1113&categoryId=1158>

Počítačová gramotnost

- **Počítačová gramotnost** - soubor znalostí, schopností a dovedností zaměřených na ovládání a využívání počítače v životě. Počítačově gramotný člověk umí ovládat osobní počítač s běžným programovým vybavením včetně jeho periferií a využívat počítačové sítě (především Internet).
- **Aplikační software** - programové vybavení počítače (tj. software), které umožňuje provádět nějakou užitečnou činnost (řešení konkrétního problému, interaktivní tvorbu uživatele - např. textový procesor apod.).
  - aplikace využívají pro interakci s uživatelem grafické nebo textové rozhraní, případně příkazový řádek.
  - aplikace se může skládat z několika počítačových programů. Mezi aplikace neřadíme systémový software (tj. jádro a další součásti operačního systému, např. služba Windows).
- **Mezi základní aplikační softwary** jsou
  - **textový procesor** - slouží k vytváření formátovaného textu.
    - na rozdíl od textových editorů umožňují textové procesory měnit vzhled obsahu dokumentu (velikost písma, nadpisy...).
    - mezi textové procesory patří Microsoft Word, OpenOffice.org Writer, WordPad, které umožňují psaní textu na počítači (typografická pravidla, kontrola pravopisu), editace napsaného textu, formátování textu, písmo, odstavce, styly, odrážky, číslování, generování obsahu, odkazy apod.

Počítačová gramotnost

- ❑ **tabulkový procesor** - aplikační software zpracovávající tabulku informací (je to vlastně matice).
- mezi tabulkové procesory patří Microsoft Excel pro Microsoft Windows a Mac OS. Na ostatních operačních systémech je OpenOffice.org Calc, který proniká i na Microsoft Windows. Tyto programy umožňují formátování tabulek, výpočet vzorků, použití vestavěné funkce, vyhledávání, filtrování, tvorbu grafů, tisk tabulek a grafů, export a import dat apod.
- ❑ **prezentační program** - umožňuje vytvořit prezentaci, tj. sérii stránek s přehledně zobrazenými informacemi.
- mezi prezentační procesory patří Microsoft Office - PowerPoint 2000, XP (2002), 2003, 2007, 2010 a 2013, LibreOffice, Corel Presentations 15.0.0, SoftMaker Presentations. Tyto programy umožňují jednoduchou grafickou editaci, střih zvuku, střih videa, záznam mluveného komentáře, bohaté možnosti exportu (PDF, ODP, XML, XPS), bezproblémové vkládání souborů a objektů, včetně zvuků a videa, snadné změny vzhledu apod.
- **Uložení informace** - nejvyužívanější elektronické prostředky k uložení informace jsou flash disky, hard disky a internetová úložiště.
- ❑ **flesh disk** - druh paměti, který je určen především pro častý přenos a časté měnění informací. Výhodou této paměti jsou nevelké rozměry. Používají se pro:

Počítačová gramotnost

- přenos osobních dat
  - bezpečnostní důvody
  - systémová administrace (přenos nastavení softwaru , nahrávání firmware ..)
  - bootování operačního systému
  - zálohy
- ❑ paměťové karty - druh paměti, který využívají většinou zařízení, která pracují s obrazem.
  - ❑ pevný disk - zařízení, které se k dočasnému nebo trvalému uchování většího množství dat
  - ❑ internetové úložiště - na Internetu založený model vývoje a používání počítačových technologií. Lze ho také charakterizovat jako poskytování služeb či programů uložených na serverech na Internetu s tím, že uživatelé k nim mohou přistupovat například pomocí webového prohlížeče nebo klienta dané aplikace a používat je prakticky odkudkoliv.
- Internet a bezpečnost
    - ❑ Internet - je celosvětový systém navzájem propojených počítačových sítí („sít' sítí“), ve kterých mezi sebou počítače komunikují pomocí rodiny protokolů TCP/IP.

Počítačová gramotnost

■ Bezpečnost na internetu

- ❑ souboru opatření, jež mají za cíl znemožnit, nebo maximálně znesnadnit útočnickovi získání soukromých či neveřejných dat, obsahu komunikace, zamezit převzetí vlády nad počítačem, případně celou sítí, nebo útoku s pokusem vyřadit server z činnosti.
- ❑ na bezpečnosti na internetu mají svůj zájem také státy, případně mezinárodní organizace.

■ Internetové vyhledávače - též vyhledávací systémy, vyhledávací stroje, search engines, fultextové vyhledávače jsou systémy, které na základě klíčového slova formulovaného uživatelem hledají v databázi nebo v indexu a oznámí uživateli výsledek.

- ❑ základní rozdíly mezi vyhledávacími stroji:
  - jaký prostor internetu nástroj prohledává
  - způsob indexování webových stránek
  - frekvence výskytu, počet termínů vyhovujících požadavku, váha podle polí apod.
  - způsob řazení výsledků
- ❑ k světovým vyhledávacím systémům patří:

■ Google -

Počítačová gramotnost

- **Google Scholar**
  - ❖ specializovaný vyhledávač vědeckých informací - recenzovaných článků, disertací, knih, preprintů, abstrakt, technických zpráv ze všech oborů výzkumu, vysokoškolských kvalifikačních prací
  - ❖ umožňuje vyhledání dokumentu, zobrazení abstraktu, vyhledání citací dokumentu, lokalizaci dokumentu
- **Google Book Search**
  - ❖ nabízí ke stažení ve formátu pdf některé knihy, které již nejsou chráněné autorským zákonem
  - ❖ u knih které jsou chráněny copyrightem zobrazuje pouze základní bibliografické údaje, eventuálně krátké ukázky textu
- **Problémy současného Internetu a bezpečnostní incidenty**
  - požadavky na větší zabezpečení Internetu se objevují až po roce 1990, kdy Internet začal být více využíván komerční sférou
  - není možné zvolit takové řešení, které by vyhovělo všem možným požadavkům na bezpečnost. Požadavky jednotlivých aplikací jsou a vždy budou odlišné (např. soukromá pošta x bankovní transakce)

Počítačová gramotnost

- ❑ standardní přenosové mechanismy používané v rámci Internetu (tj. zejména protokol IP na úrovni síťové vrstvy a protokoly transportní vrstvy) se samy nesnaží šifrovat, kódovat či jinak zabezpečovat přenášená data proti neoprávněnému odposlechu. Z pohledu přenosu dat sítě Internetu bezpečné nejsou
- ❑ v Internetu ještě stále existují služby s nedostatečným stupněm zabezpečení, zejména nedostatečnou formou ověřování identity a oprávněnosti uživatelů (např. elektronická pošta). Úroveň zabezpečení zvýší např. elektronický podpis.
- ❑ nezabezpečená přenosová struktura přispívá k existenci bezpečnostních incidentů.
  - **bezpečnostní incidenty jsou události, které vedou k narušení důvěrnosti, integrity nebo dostupnosti elektronických dat.** Většina útoků je zaměřena na získání privátních informací uživatele, které mohou vést k prozrazení např. jeho spojení k bankovnímu účtu, získání privátních firemních informací (smlouvy s klienty, kontakty), které je možné zpeněžit a jinak zneužít
  - příklady nejčastějších bezpečnostních incidentů: šíření škodlivých kódů (viry, spyware, ...), šíření spamů (hoaxů), podvržené stránky (phishing, ...), porušování autorských práv, neoprávněná činnost v počítačové síti - hacking (Packet Sniffing, Port Scanning, Password Cracking...) atd.

Počítačová gramotnost

- **předcházení bezpečnostním incidentům:**
  - ❖ ochrana infrastruktury sítě
  - ❖ ochrana lokálních počítačů
  - ❖ ochrana služeb v síti
- **ochrana počítače:**
  - ❖ aktualizovaný OS
  - ❖ aktualizovaný antivirový program
  - ❖ instalovat programy jen ze spolehlivých zdrojů
  - ❖ osobní firewall
  - ❖ pravidelná kontrola počítače
  - ❖ pravidelné zálohování
- **ochrana sítě a služeb:**
  - ❖ jednoznačná autentizace uživatelů
  - ❖ omezení anonymního užívání sítě a služeb
  - ❖ logování přístupu k síti a ke službám
  - ❖ užívání netriviálních hesel a nepoužívat funkci „zapamatovat heslo“
  - ❖ pro bezpečnou komunikaci použít šifrování
- **Užitečné odkazy:** <http://www.lupa.cz/clanky/pocitacova-gramotnost-zpusoby-ziskavani/>

Základy autorského práva

- **Autorské právo - odvětví práva, které se zabývá právními vztahy uživatelů a tvůrců tzv. „autorských děl“ k příslušným dílům.**
  - tvůrci mohou být spisovatelé, hudebníci, filmaři, architekti, urbanisté a programátoři apod.
  - prostřednictvím autorského práva **stát poskytuje autorům** po jistou omezenou dobu **určitá výlučná práva k jejich dílu**. Autorské právo je součástí tzv. **duševního vlastnictví**.
  - v kontextu autorského práva zvláštní problematikou je plagiátorství
    - představení duševního díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného v celku nebo z části, jako svého vlastního.
- **Základy autorského práva**
  - se upravuje zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským (dále jen „autorský zákon“), který upravuje:
    - práva autora k jeho dílu;
    - práva související s právem autorským;
    - právo pořizovatele k jím pořízené databázi;
    - ochranu práv upravených autorským zákonem; a
    - kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským.

Základy autorského práva

- ❑ autorské právo nechrání samotné myšlenky či ideje
  - chrání pouze konkrétní díla, konkrétní vyjádření takových myšlenek, dílo v objektivně vnímatelné podobě.
  - autorským dílem je pouze jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora, dílem není námět, zpráva, informace, metoda, teorie, vzorec, graf, tabulka fyzikálních konstant, výstup počítačového programu apod. samy o sobě.
- ❑ mezi autorská díla patří:
  - dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem,
  - dílo hudební,
  - dílo dramatické a dílo hudebně dramatické,
  - dílo choreografické a dílo pantomimické,
  - dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii,
  - dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické,
  - dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské,
  - dílo architektonické včetně díla urbanistického,
  - dílo užitého umění,
  - dílo kartografické.
- ❑ za podmínek stanovených zákonem je autorským dílem také počítačový program a databáze.

Základy autorského práva

- vedle autorského práva v užším smyslu jsou chráněna také tzv. **práva související s právem autorským**, kam patří
  - právo výkonného umělce k uměleckému výkonu;
  - právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu;
  - právo výrobce zvukově - obrazového záznamu k jeho prvotnímu záznamu;
  - právo rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání;
  - právo nakladatele.
- obdobná je také ochrana databáze.
- **ochrana autorského práva se uskutečňuje prostřednictvím licenční smlouvy**, v rámci které oprávněná osobou a poskytuje - zpravidla za úplatu - jiné osobě **oprávnění k užití díla** (oprávnění k výkonu práva dílo užít), tedy **licenci**.
  - pokud neobsahuje smlouva jiné ujednání, je nabyvatel licenci nejen oprávněn, ale i povinen využít (licence zavazující). Dohodou stran však lze licenci sjednat jako opravňující.
- fakt, že dané dílo je chráněným autorským dílem, se často signalizuje symbolem © následovaným jménem autora a rokem. Tento symbol má však v Česku (i ve většině jiných zemí) pouze ryze informativní význam - dílo je plně chráněno i tehdy, není-li to na něm nijak uvedeno.

Základy autorského práva

■ Plagiátorství - norma ČSN ISO 5127-2003

- ❑ představení duševního díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného v celku nebo z části, jako svého vlastního

■ Citování - mezinárodní norma ISO 690 a ISO 690-2

- ❑ ČSN ISO 690 Bibliografické citace. Obsah, forma a struktura - pro tradiční tištěné publikace - monografie a jejich části, časopisecké články, příspěvky do monografií (např. sborníků z konferencí) a patentových dokumentů
- ❑ ČSN ISO 690-2 Bibliografické citace. Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části - pro elektronické publikace - monografie, databáze a počítačové programy a jejich části, elektronické seriály (časopisy) a jejich části (články), elektronické nástěnky, diskusní fóra, elektronické zprávy aj., a to jak pro online dokumenty, tak pro elektronické publikace dostupné na fyzických nosičích.

■ při citování je důležité znát:

- ❑ Jak citovat použitou literaturu v textu vaší práce, tj. jak mají vypadat odkazy na citace uvnitř textu diplomové práce, odborného článku apod.
- ❑ Jak správně strukturovat bibliografické záznamy v seznamu použité literatury, tj. jak má vypadat formální úprava bibliografických záznamů

Základy autorského práva

- **Bibliografické (někdy nazývané také citační) manažery**
- umožňují jednoduše a přehledně spravovat bibliografické citace dokumentů (ale také vlastních myšlenek a nápadů), vytvářet jejich strukturované seznamy, popř. propojovat tyto seznamy přímo s plnými texty.
- nabízejí uživatelům množství předdefinovaných citačních stylů pro různé typy dokumentů, umožňují export záznamů z databází, internetu či externích zdrojů.
- Volně dostupné bibliografické manažery:
  - Citation Machine - <http://www.citationmachine.net>
  - OttoBib - www.ottobib.com
  - Citace.com - www.citace.com
  - CiteULike - <http://www.citeulike.org/>
  - Zotero - <http://www.zotero.org/>
  - Bibliographix - <http://home.mybibliographix.com/>
  - Connotea - <http://www.connotea.org/>

Závěr

- Informační gramotností je znalost a uvědomění si, kdy a proč potřebujeme informace, kde je najít a jak je hodnotit, použít a jak je sdělovat etickým způsobem. Informační gramotnost však nesmíme zaměňovat s počítačovou gramotností. Informační gramotnost je širší pojem. K prvkům právního gramotnosti patří schopnosti vyhledávat potřebnou informace, znalosti základů práci s počítačem a znalosti základů autorského práva.
- Počítačová gramotnost je soubor znalostí, schopností a dovedností zaměřených na ovládání a využívání počítače v životě.
- Internet je celosvětový systém navzájem propojených počítačových sítí („sít' sítí“), ve kterých mezi sebou počítače komunikují pomocí rodiny protokolů TCP/IP. Bezpečnost na internetu je souboru opatření, jež mají za cíl znemožnit, nebo maximálně znesnadnit útočníkovi získání soukromých či neveřejných dat, obsahu komunikace, zamezit převzetí vlády nad počítačem, případně celou sítí, nebo útoku s pokusem vyřadit server z činnosti. Není možné zvolit takové řešení, které by vyhovělo všem možným požadavkům na bezpečnost.
- Autorské právo je odvětví práva, které se zabývá právními vztahy uživatelů a tvůrců tzv. „autorských děl“ k příslušným dílům. Prostřednictvím autorského práva stát poskytuje autorům po jistou omezenou dobu určitá výlučná práva k jejich dílu. Plagiátorství je představení duševního díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného v celku nebo z části, jako svého vlastního. Správné citování upravuje mezinárodní normy ISO 690 a ISO 690-2.

Užitečné rady

- Nejdříve si musíte ujasnit, co hledáte, a k jakému účelu. Než začnete se samotným vyhledáváním, ujasněte si, co chcete hledat, uveďte téma vyhledávání do souvislosti s jinými tématy.
- Jakmile máte jasnou představu o tom, co by mělo být výsledkem rešerše, vyberte relevantní zdroje a nástroje pro vyhledávání.
- Vyhledané výsledky je nutné posoudit a určit jejich relevanci.
- Vždy při práci s Internetem je potřeba dbát o bezpečnost. Hackeri se zlými úmysly a tvůrci virů mohou infikovat počítač využitím nastavené nízké úrovně zabezpečení v e-mailové aplikaci a webovém prohlížeči. Mohou to provést zasláním škodlivého e-mailu nebo zlákaním k návštěvě škodlivého webu. Předcházení bezpečnostním incidentům spočívá v ochraně infrastruktury sítě, ochraně lokálních počítačů a ochraně služeb v síti. K prvkům ochrany počítače patří aktualizovaný OS, aktualizovaný antivirový program, instalace programů jen ze spolehlivých zdrojů, využití osobního firewallu, provedení pravidelné kontroly počítače, pravidelné zálohování. K prvkům ochrany sítě a služeb patří jednoznačná autentizace uživatelů, omezení anonymního užívání sítě a služeb, logování přístupu k síti a ke službám, užívání netriviálních hesel a nepoužívat funkci „zapamatovat heslo“, použití šifrování pro bezpečnou komunikaci.
- Pokud chcete citovat nějaký informační zdroj, ať už se jedná monografie, periodika, příspěvky, patenty, hudbu, fotografie, elektronické informační zdroje a jiné, je třeba řídit se určitými pravidly. Takováto pravidla pro bibliografické citace určuje citační norma ČSN ISO 690.

Doporučená literatura a internetové zdroje

- KOVÁŘOVÁ, Pavla. Ochrana soukromí na internetu z hlediska informačního vzdělávání. In Kovářová, Pavla. *Trendy v informačním vzdělávání*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012. s. 71-83, 13 s. Neueden. ISBN 978-80-87500-18-7.
- KOVÁŘOVÁ, Pavla. Trendy v informačním vzdělávání a informační bezpečnost v knihovnách. In *Porada vedoucích pracovníků pověřených knihoven Jihomoravského kraje*. 2012.
- MAŠKOVÁ, Anna. Mediální gramotnost a nová média v kontextu informačního vzdělávání. In Kovářová, Pavla. *Trendy v informačním vzdělávání*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012. s. 61-70, 10 s. Neueden. ISBN 978-80-87500-18-7.
- BUREŠOVÁ, Iva. Otevřený přístup (Open Access). In Kovářová, Pavla. *Trendy v informačním vzdělávání*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012. s. 51-60, 10 s. Neueden. ISBN 978-80-87500-18-7.
- <http://www.infogram.cz/>
- <http://www.slideshare.net/KISK/projekty-kisk>
- <http://www.slideshare.net/NAKLIV/trendy-v-informacnim-vzdelavani>